

OUTOKUMMUN JA POLVIJÄRVEN SEURAKUNTIEN SEURAKUNTAJAON MUUTTAMINEN

1. Tehtäväksianto

Outokummun seurakunnan kirkkoneuvosto valitsi 15.3.2021 Timo Korhosen selvitysmieheksi Outokummun ja Polvijärven seurakunnan yhdistymisneuvotteluihin. Polvijärven seurakunnan kirkkoneuvosto teki vastaavan päätöksen 16.3.2021.

Yhdistymishankkeen taustalla on Siun seurakuntayhtymähankkeen kariutumisen jälkeen alkanut yhteistyön vahvistaminen Outokummun ja Polvijärven seurakuntien kesken. Outokummun seurakunnan kirkkovaltuuston teki 29.1.2019 päätöksen selvittää mahdollisuus yhteisiin virkoihin ja erityisesti yhteiseen kirkkoherran virkaan Polvijärven seurakunnan kanssa. Piispa Jari Jolkkonen antoi Outokummun piispantarkastuksessa 5. – 7.4.2019 seurakunnalle kehittämistehtävän jatkaa kaavailtua hanketta yhteisen kirkkoherran viran perustamiseksi Polvijärven seurakunnan kanssa.

Taustalla on myös piispan piispantarkastuksen yhteydessä antama kehittämistehtävä uuden tulevaisuussuunnitelman (strategia) valmistelun käynnistämisestä yhdessä työntekijöiden ja luottamushenkilöiden kanssa. Suunnitelmassa tuli ottaa huomioon kysymykset seurakuntarakenteen ja henkilöstörakenteen sekä Pellinmäen leirikeskusten tulevaisuudesta.

Kuopion hiippakunnan tuomiokapituli perusti Outokummun ja Polvijärven seurakuntien esityksestä Outokummun ja Polvijärven seurakuntien yhteisen kirkkoherran viran 1.6.2020 lukien. Samalla tuomiokapituli lakkautti Outokummun ja Polvijärven seurakuntien kirkkoherran virat 31.5.2020 lukien.

Outokummun ja Polvijärven seurakuntien kirkkovaltuustot päättivät yhteisessä kokouksessaan 9.6.2020 valita yksimielisesti yhteiseen kirkkoherran virkaan Satu Ruhasen ja pyytää tuomiokapituliilta hänelle virkamääräyksen.

Seurakunnat voivat valita selvitysmiehen valmistelemaan vireillä olevaa seurakuntajaon muutosta. Kirkkojärjestyksen 13 luvun 2 §:n mukaan tuomiokapituli voi määrätä yhden tai useamman selvitysmiehen tutkimaan aloitteessa tarkoitettua seurakuntajaon muutosta ja tekemään siitä ehdotuksen. Selvitysmiehellä on oikeus tutkia seurakuntien ja seurakuntayhtymien toimintaa, hallintoa ja taloutta koskevia asiakirjoja ja saada niiden viranomaisilta tietoja ja muuta apua tehtävänsä suorittamista varten.

Selvitysmiehen tehtävänä on tutkia vireillä olevaa seurakuntajaon muutosta ja tehdä siitä ehdotuksensa.

Selvitystyön yhteydessä olen kuullut sekä Outokummun että Polvijärven seurakuntien työntekijöitä ja luottamushenkilöitä. Olen myös keskustellut molempien seurakuntien tilintarkastajana toimivan Taina Törrösen kanssa seurakuntien taloudellisesta tilanteesta ja niiden kehittämisestä.

2. Outokummun seurakunta

Kuusjärven seurakunta erosi laajasta Liperin emäseurakunnasta keisarillisen majesteetin 6.10.1863 päivätyllä käskykirjeellä, jossa säädettiin, että Liperiin kuuluvista Sysmän, Maljasalmen ja Viuruniemen kylistä sekä Kaaviin kuuluvasta Varislahden kylästä oli muodostettava Kuusjärven kappeliseurakunta sen jälkeen, kun Liperin silloinen kappalainen ja Kaavin kirkkoherra olisivat poistuneet viroistaan. Ensimmäinen kirkko Kuusjärvelle valmistui 1878. Kuusjärven kappeliseurakunta itsenäistyi 1900-luvun

vaihteessa ja ensimmäisen vakinaisen kirkkoherransa seurakunta sai vuonna 1902, kun kirkkoherraksi tuli Frans Petter Wuornos. Outokummun malmiesiintymän löytyminen vuonna 1910 muutti myös Kuusjärven seurakunnan toimintaa ja aiheutti myös ristiriitoja seurakunnan sisällä. Kaivostoiminnan kasvamisen seurauksena piti Outokummun kylällekin saada seurakuntatiloja. Kirkko ja seurakuntatalo nykyiseen Outokummun keskustaani vihittiin käyttöön vuonna 1955. Pääkirjon tehtävät siirrettiin Kuusjärveltä Outokummun kirkolle. Seurakunnan nimi muuttui Outokummuksi vuoden 1968 alussa.

2.1. Outokummun seurakunnan talouden kehitys 2017 – 2023

Outokummun seurakunnan talouden tarkastelu perustuu vuosien 2017 – 2020 osalta asianomaisten vuosien tilinpäätöksiin ja vuosien 2021 – 2023 osalta vuoden 2021 talousarvioon ja vuosien 2022 – 2023 osalta toiminta- ja taloussuunnitelmaan. Outokummun ja Polvijärven seurakuntien talouden kehityksestä on laadittu erillinen selvitys. Tästä syystä tässä yhteydessä talouden kehitystä tarkastellaan vain pääpiirteissään.

Outokummun seurakunnan talous heikkeni jonkin verran vuodesta 2017 vuoteen 2019. Toimintatuottojen määrä pieneni 23 248 euroa eli n. 17,7 %. Toimintakulujen määrä näyttää laskeneen hivenen 21 954 euroa (2,1 %). Toimintakate näyttää pysyneen lähes ennallaan (+ 0,1 %). Verotulojen määrä väheni 2017 – 2019 1 117 442 eurosta 1 035 926 euroon, mikä on 81 516 euroa eli 7,3 % vähemmän kuin vuonna 2017. Vuosikate oli +-merkkinen aikavälillä 2017 – 2019 mutta heikkeni vuoden 2017 108 927 eurosta 26 042 euroon vuonna 2019. Vuosikate kattoi poistot vuosina 2017- 2018. Vuonna 2019 vuosikate oli pienempi kuin poistot. Vuodet 2017 ja 2018 olivat ylijäämäisiä mutta vuosi 2019 oli alijäämäinen.

Vuosi 2020 näyttää kääntäneen talouden ainakin hetkellisesti kasvuun. Pandemiasta huolimatta kirkollisverotulot kääntyivät kasvuun. Toimintatuotot kasvoivat 125 279 eurolla eli n. 115 %. Kasvu johtui mm. maksutuottojen, metsätalouden tuottojen ja kolehti- ja keräysvarojen kasvusta. Yksi keskeinen syy kasvuun oli se, että Polvijärven seurakunta alkoi maksaa Outokummun seurakunnalle osuutensa yhteisen kirkkoherran palkasta. Lisäksi valtio ohjasi taloudellista apua seurakunnille. Vaikka toimintakulut kasvoivat vuonna 2020 3,7 %, toimintakate pieneni 86 917 eurolla eli 9,5 %. Verotulot kääntyivät vuonna 2020 kasvuun. Verotuloja kertyi 34 600 euroa eli 3,3 % enemmän kuin vuonna 2019. Vuosikate oli +-merkkinen 152 820 euroa. Vuosikate kattoi poistot ja ylijäämää kertyi 86 809 euroa.

Vuosi 2020 oli taloudellisesti selkeästi ennakoitua parempi. Pandemiasta huolimatta verotulot eivät romahtaneet vaan kasvoivat, Samaan aikaan pandemiarajoitukset toivat seurakunnille säästöjä, kun kokoavaa toimintaa jouduttiin supistamaan tai lakkauttamaan kokonaan. Outokummun seurakunnan taloudellinen tilanne vuoden 2020 lopussa on kohtuullisen hyvä.

Seurakunnan taloudellinen tilanne näyttää kuitenkin kiristyvän suunnitteluajavälillä 2021 – 2023. Toimintatuottojen arvioidaan laskevan 18 265 eurolla eli 12,9 %. Toimintakulujen on arvioitu kasvavan hivenen eli 0,6 %. Toimintakate näyttää kasvavan 2,7 %. Verotulojen arvioidaan pienenevän 1,2 % suunnittelukaudella. Vuosikate on positiivinen vuosina 2021 ja 2022 mutta kääntyy negatiiviseksi vuonna 2023. Vuosikate ei kata minään vuonna poistoja ja vuotuinen alijäämä näyttää kasvavan Suunnitteluajavälillä arvioidaan kertyvän yhteensä 151 260 euroa alijäämää.

Outokummun seurakunnan tase on vuoden 2020 lopussa vahva ja seurakunnalla ei ole lainoja. Vuoden 2020 lopussa seurakunnalla oli taseessa edellisten vuosien ylijäämiä 944 891 euroa. Rahoitusarvopapereita ja rahaa ja pankkisaamisia oli yhteensä 923 323

euroa. Tulevien vuosien alijäämiä on mahdollista kattaa edellisten vuosien ylijäämillä. Haasteelliseksi talouden tulevaisuuden tekee kuitenkin seurakunnan jäsenmäärän väheneminen ja varsin mittava peruskorjausvelka arviolta 1,3 milj. euroa, jossa keskeisessä osassa on Kuusjärven kirkon peruskorjaus.

2.2. Outokummun seurakunnan hallinto

Outokummun seurakunnan hallinnosta ei ole tehty erillistä selvitystä. Hallinnon osalta on tukeuduttu Outokummun seurakunnan piispantarkastukseen liittyvään 15.1.2019 pidettyyn toiminnan, hallinnon ja talouden tarkastukseen ja siitä laadittuun muistioon. Lisäksi olen tutustunut Outokummun seurakunnan kirkkovaltuuston ja kirkkoneuvoston pöytäkirjoihin vuodelta 2020 ja käynyt keskusteluja seurakunnan johtavien viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kanssa seurakunnan hallinnosta. Hallintoa on hoidettu asianmukaisesti eikä hallinnossa näytä olevan suurempia ongelmia. Myös yhteistyö seurakunnan luottamushenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden välillä näyttää toimivan kohtuullisen hyvin. Työyhteisön johtamisessa ei myöskään näyttäisi olevan ongelmia.

2.3. Outokummun seurakunnan henkilöstö

Outokummun seurakunnassa oli vuoden 2020 lopussa 14 työntekijää. Seurakunnassa seurakuntatyössä oli kirkkoherran virka, joka on yhteinen Polvijärven seurakunnan kanssa, kaksi seurakuntapastorin virkaa, B-kanttorin virka, diakonian virka, nuorisotyönohjaajan virka, osa-aikainen kasvatus-lähetysseurain työsuhde ja lastenohjaajan työsuhde. Tukitoiminnoissa oli toimistosiihteerin virka, talouspäällikön virka, osa-aikainen emäntä-siivoojan työsuhde, kaksi seurakuntamestarin työsuhdetta ja osa-aikainen kiinteistötyöntekijän työsuhde.

Vuonna 2010 Outokummun seurakunnan palveluksessa oli 17 työntekijää. Seurakuntatyössä oli kirkkoherran virka, kaksi seurakuntapastorin virkaa, B-kanttorin virka, nuorisotyönohjaajan virka, nuorisodiakonin virka, diakonissan virka, osa-aikainen lähetysseurain työsuhde ja lastenohjaajan työsuhde. Tukitoiminnoissa oli kanslistin virka, toimistosiihteerin virka, talouspäällikön virka, emäntä-siivoojan työsuhde, seurakuntapuutarhurin virka, kaksi seurakuntamestarin virkaa ja osa-aikainen kiinteistötyöntekijän työsuhde. Outokummun seurakunnan työntekijämäärä on vähentynyt vuodesta 2010 vuoteen 2020 17:stä 14:ään eli 17,6 %, Lisäksi kirkkoherran virka on yhteinen Polvijärven seurakunnan kanssa. Seurakunta on tasapainottanut talouttaan jättämällä vapautuvia palvelussuhteita täyttämättä mm. diakoniatyössä ja nuorisotyössä. Samalla seurakunta on muuttunut osittain ns. yksisarjaiseksi seurakunnaksi, mikä tekee seurakunnasta entistä haavoittuvamman.

2.4. Outokummun seurakunnan jäsenmäärä

Outokummun seurakunnan jäsenmäärä on vähentynyt koko tarkasteluajanjakson. Jäsenmäärä on vähentynyt aikavälillä 2017 – 2020 4 946:sta 4 497:ään. Jäsenmäärä on vähentynyt 449:llä eli n. 9,1%. Vuodesta 2010 vuoden 2020 loppuun jäsenmäärä on vähentynyt 5 666:sta 4 497:ään 1 169 jäsenellä eli n. 20,6 %. Jäsenmäärän on arvioitu pienenevän edelleen suunnittelukaudella. Arvio perustuu kirkon toimintatilastoista saatuun tietoon. Jäsenmäärän on arvioitu vähenevän aikavälillä 2020 – 2023 4 497:stä 4 165:een 332 jäsenellä eli n. 7,4 %.

Seurakunnan jäsenmäärän arvioidaan olevan vuonna 2030 3 486 ja vuonna 2040 2 738.

2.5. Outokummun seurakunnan toiminta

Seurakunnallisen toiminnan kehitystä on tarkasteltu eräiden muuttujien osalta. Tarkastelu perustuu kirkon tilastoihin. Tarkastelussa on rajattu pois vuosi 2020, koska koronan tähden tilastot eivät ole vertailukelpoisia aikaisempiin vuosiin.

Outokummun seurakunnan jumalanpalveluksissa oli vuonna 2010 8 817 kävijää. Vuonna 2019 jumalanpalveluksessa oli kävijöitä yhteensä 5 942. Jumalanpalveluskävijöiden määrä on vaihdellut vuosina 2010 – 2019 vuoden 2010 8 817:stä 5 589:ään vuonna 2018. Vuonna 2011 jumalanpalveluksissa kävi 7 808 henkeä, vuonna 2012 6 817 henkeä, vuonna 2013 6 985 henkeä, vuonna 2014 7 101 henkeä. Vuonna 2015 jumalanpalveluskäyntejä oli 6 345, vuonna 2016 6 646, vuonna 2017 5 649, vuonna ja vuonna 2019 5 942. Jumalanpalveluskäyntien määrä on ollut laskussa tarkasteluajanjakson 2010 – 2019. Vuoden 2016 jälkeen jumalanpalveluskäyntien määrä laski alle 6 000:een.

Kastettujen ja hautaan siunaamisten määrää on tarkasteltu vuodesta 2012 lähtien, koska aikaisempia tilastoja ei ole kokonaiskirkon tasolla käytettävissä. Kastettujen määrä on vaihdellut vuosina 2012 – 2019 62:sta vuonna 2014 21:een vuonna 2019. Vuonna 2012 kastettuja oli 60, vuonna 2013 51, vuonna 2015 43, vuonna 2016 53, 2017 46 ja 2018 37. Kastettujen määrän vaihtelu vuosittain aiheutuu myös ikäluokkien koosta.

Hautaan siunattujen määrä vaihteli vuosina 2012 – 2019 114:stä vuonna 2012 73:een vuonna 2019. Vuonna 2013 hautaan siunattujen määrä oli 93, vuonna 2014 94 ja vuonna 2015 82. Vuonna 2016 hautaan siunattiin 81 vainajaa, vuonna 2017 103 vainajaa ja vuonna 2018 97 vainajaa.

Rippikoululaisten määrää on tarkasteltu aikavälillä 2002 – 2019. Rippikoululaisten määrä osoittaa selkeästi laskevaa trendiä. Tämä johtuu ilmeisesti enemmänkin ikäluokkien pienenemisestä kuin siitä, että rippikoulu olisi menettänyt suosiotaan. Rippikoululaisten määrä vaihtelee 99:stä vuonna 2003 44:ään vuonna 2018. Vuonna 2002 rippikoululaisia oli 91, vuonna 2004 81, vuonna 2005 96, vuonna 2006 97 ja vuonna 2007 86. Vuonna 2008 rippikoulun käyntejä oli 49, vuonna 2009 71, 2010 55, 2011 56, 2012 67, vuonna 2013 51 ja vuonna 2014 63. Vuonna 2016 rippikoulun kävi 46 henkeä, vuonna 2017 niin ikään 46 henkeä ja vuonna 2019 52 henkeä.

3. Polvijärven seurakunta

Polvijärvi kuului aikoinaan laajaan jo vuonna 1631 perustettuun Liperin seurakuntaan kuten lähes kaikki nykyisen Pohjois-Karjalan alueella olevat seurakunnat. 1700-luvun lopulla alkoivat itsenäistymisajatukset askarrella polvijärveläisten mielissä. Asia kehittyi niin pitkälle, että vuonna 1800 Porvoon tuomiokapitulissa oli esillä polvijärveläisten anomus omasta hautausmaasta, jota perusteltiin sillä, että pitkien, tiettemien taipaleiden takaa oli kirkossakäynti vaivalloista. Varsinkin vanhukset ja sairaat jäivät sen vuoksi osattomiksi armovälineiden tuomasta lohdutuksesta ja vainajien kuljetus tuon 6 peninkulman pitkän matkan Liperin kirkolle tuotti ylivoimaisia vaikeuksia. Tuomiokapituli näyttää suhtautuneen myötämielisesti polvijärveläisten asiaan, koska 31.7.1805 heille myönnettiin oikeus hautausmaan perustamiseen ja vuonna 1806 hyväksyttiin rukoushuonetta varten laaditut piirustukset. Monien vaiheiden jälkeen rukoushuone valmistui vihdoinkin vuonna 1847. Kun polvijärveläiset eivät arvelleet vielä voivansa ylläpitää pappia, ehdotettiin, että Liperin papisto kävisi 6 kertaa vuodessa pitämässä jumalanpalveluksia ja hautaamassa kuolleita. 18.1.1856 annetulla keisarillisella asetuksella Polvijärvestä tuli kappeliseurakunta. Senaatin 10.7.1879 tekemällä päätöksellä syntyi itsenäinen Polvijärven seurakunta. Ensimmäisen kirkkoherransa Polvijärvi sai kuitenkin vasta 1.5. 1902, jolloin J.H. Ihalainen nimitettiin kirkkoherraksi.

3.1. Polvijärven seurakunnan talouden kehitys 2017 – 2023

Polvijärven seurakunnan taloudellinen tilanne on heikentynyt jonkin verran tarkasteluajanjakson 2017 – 2020 aikana. Toimintatuotot ovat laskeneet lukuun ottamatta vuotta 2019, jolloin seurakunta sai varsin mittavan testamentin. Vuotta 2019 lukuun ottamatta toimintatuotot näyttävät laskevaa trendiä. Toimintatuotot olivat laskivat vuodesta 2017 vuoteen 2020 49 302 eurolla 110 520:stä 61 218:aan euroon eli 44,6 %. Toimintakulut ovat olleet tarkasteluajavälillä hienoisessa nousussa. Toimintakulujen määrä kasvoi vuodesta 2017 vuoteen 2020 676 554:stä eurosta 688 118:aan euroon eli 1,7 %. Myös toimintakatteen määrä kasvoi 60 866 eurolla 566 034 eurosta 626 900 euroon eli 10,7 %. Verotulojen määrä on ollut laskusuunnassa tarkasteluajanjaksolla. Verotulojen määrä on pudonnut tarkasteluajanjaksolla 2017 – 2020 63 214 eurolla 704 757 eurosta 641 543 euroon eli 8,9 %. Vaikka vuosikate on positiivinen koko tarkasteluajanjakson, se kattaa poistot vain vuosina 2017 ja 2019. Vuosina 2018 ja 2020 vuosikate on poistoja pienempi. Vuodet 2017 ja 2019 ovat ylijäämäisiä ja vuodet 2018 ja 2020 alijäämäisiä. Kokonaisuudessaan tarkasteluajaväli oli 165 989 euroa ylijäämäinen. Seurakunnan saama testamentti pelasti koko tarkastelujakson ylijäämäiseksi. Kirkon keskusrahaston myöntämällä vuotuisilla toiminta-avustuksilla on ollut myös suuri merkitys seurakunnan taloudelle. Polvijärven seurakunta sai mm. vuonna 2020 toiminta-avustusta 59 000 euroa, mikä oli 7,7 % kaikista tuotoista.

Talouden heikkeneminen näyttää jatkuvan myös suunnittelukaudella 2021 – 2023. Toimintatuottojen on arvioitu laskevan hieman vuoden 2020 tasosta ja säilyvän samansuuruisina eli 57 000 euron koko suunnitteluajavälin. Toimintakulujen on arvioitu pienenevän 27 543 eurolla eli 4 % suunnitteluajavälillä. Toimintakatteen on arvioitu laskevan vuodesta 2021 629 609 eurosta 601 866 euroon vuosina 2022 ja 2023 eli 4,4 %. Verotulojen on arvioitu säilyvän koko suunnittelukauden samalla tasolla ja niitä on arvioitu kertyvän vuosittain 618 050 euroa.. Tämä tuskin pitää paikkansa. Todennäköisempää on, että verotulot laskevat suunnittelukaudella. Vuosikate on miinusmerkkinen koko suunnitteluajavälin eikä kata poistoja. Alijäämää näyttää kertyvän vuosittain. Suunnittelukaudella 2021 – 2023 on arvioitu kertyvän yhteensä 214 765 euroa alijäämää. Suunnittelukaudella ei ole aiottu toteuttaa investointeja, mikä kasvattaa peruskorjausvelkaa.

Polvijärven seurakunnan tase on vuoden 2020 lopussa vahva ja seurakunnalla ei ole lainoja. Vuoden 2020 lopussa seurakunnalla oli taseessa edellisten vuosien ylijäämiä 420 492 euroa. Rahaa ja pankkisaamisia oli 661 028 euroa. Merkittävä ero ylijäämän ja pankkitalletuksien välillä selittyy seurakunnan vuonna 2019 saamalla suurella testamentilla. Tulevien vuosien alijäämiä on mahdollista kattaa edellisten vuosien ylijäämillä. Haasteelliseksi talouden tulevaisuuden tekee kuitenkin seurakunnan jäsenmäärän väheneminen ja tiedossa oleva peruskorjausvelka, jonka suuruus ei tässä vaiheessa tarkasti tiedossa.

3.2. Polvijärven seurakunnan hallinto

Polvijärven seurakunnan hallinnosta ei ole tehty erillistä kattavaa selvitystä. Havainnot perustuvat kirkkovaltuuston ja kirkkoneuvoston pöytäkirjoista tehtyihin havaintoihin ja viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kanssa käydyissä keskusteluissa esiin tulleisiin asioihin. Pääsääntöisesti seurakunnan hallintoa on hoidettu asiallisesti ja hyvin. Joitakin pöytäkirjojen juoksevaan sivu- ja pykälänumerointiin ja valitusosoituksen sisältöön liittyvää epäselvyyttä on havaittavissa. Samoin näyttäisi siltä, että kaikkia asioita, jotka olisi kuulunut viedä kirkkoneuvoston päätettäväksi, ei ole sinne viety. Myös viranhaltijapäätöksiä ei ole kaikilta osin viety kirkkoneuvostolle tiedoksi. Nämä ovat kuitenkin lähinnä teknisiä ongelmia, jotka on helppo korjata ja niitä on jo ryhdytty korjaamaan. Tavoitteena on noudattaa jatkossa ns. hyvän hallintotavan mukaisia periaatteita.

3.3. Polvijärven seurakunnan henkilöstö

Polvijärven seurakunnassa oli vuoden 2020 lopussa yhteensä 9 työntekijää. Seurakunnassa oli seurakuntatyössä kirkkoherran virka, joka on yhteinen Outokummun seurakunnan kanssa, kappalaisen virka, B-kanttorin virka, diakonissan virka, nuorisotyöntekijän virka ja lastenohjaaja-toimistosihteerin työsuhte. Tukipalveluissa oli talouspäällikön virka ja seurakuntamestarin ja emäntä-siivoojan työsuhteet.

Vuonna 2010 seurakunnan palveluksessa oli yhteensä 10 työntekijää. Seurakunnassa oli seurakuntatyössä kirkkoherran virka, kappalaisen virka, B-kanttorin virka, diakonissan virka, ja lastenohjaajan työsuhte. Tukitoiminnoissa oli talouspäällikön virka toimistosihteerin virka, emännän virka ja seurakuntamestarin virka. Seurakunnan henkilöstö on vähentynyt vuodesta 2010 vuoteen 2020 10:stä 9:ään. Lisäksi kirkkoherran virka on yhteinen Outokummun seurakunnan kanssa, mikä on laskenut osaltaan palkkauskuluja.

3.4. Polvijärven seurakunnan jäsenmäärä

Polvijärven seurakunnan jäsenmäärä on vähentynyt koko tarkasteluajanjakson. Jäsenmäärä on vähentynyt aikavälillä 2017 – 2020 3 469:stä 3 214:ään. Jäsenmäärä on vähentynyt 255:llä eli n. 7,3 %. Vuodesta 2010 vuoden 2020 loppuun jäsenmäärä on vähentynyt 3 922:sta 3 214:ään 708 jäsenellä eli n. 18,1 %. Jäsenmäärän on arvioitu pienenevän edelleen suunnittelukaudella. Arvio perustuu kirkon toimintatilastoista saatuun tietoon. Jäsenmäärän on arvioitu vähenevän aikavälillä 2020 – 2023 3 214:stä 2 974:ään 240 jäsenellä eli n. 7,5 %.

Seurakunnan jäsenmäärän arvioidaan olevan vuonna 2030 2 593 ja vuonna 2040 2 134.

3.5. Polvijärven seurakunnan toiminta

Polvijärven seurakunnassa kävi jumalanpalveluksissa vuonna 2010 6 487 henkeä. Vuonna 2019 jumalanpalveluksissa oli 6 168 kävijää. Tarkasteluajavälillä 2010 – 2019 jumalanpalveluskäyntejä oli eniten vuonna 2016 7 048 ja vähiten vuonna 2015 5 449. Jumalanpalveluksissa kävijöitä oli vuonna 2011 5 622, vuonna 2012 5 859, vuonna 2013 7 012 ja vuonna 2014 5 728. Vuonna 2017 jumalanpalveluksissa kävi 6 650 henkeä ja vuonna 2018 6 003 henkeä. Huomionarvoista on, että vaikka Polvijärvellä jumalanpalveluksiin osallistujien määrää osoittaa laskevaa trendiä, lasku on selkeästi hitaampaa kuin Outokummussa. Vuodesta 2016 lähtien Polvijärven jumalanpalveluskäyntien määrä ylittää Outokummun jumalanpalveluskäyntien määrän, vaikka Polvijärvi on selkeästi jäsenmäärältään Outokumpua pienempi.

Polvijärven seurakunnassa kasteiden määrä vaihteli aikavälillä 2012 – 2019 43:sta 17:ään. Korkeimmillaan kastettujen määrä oli vuonna 2014 ja matalimmillaan vuonna 2019. Vuonna 2012 kastettuja oli 31, vuonna 2013 37 ja vuonna 2015 34. Kastettujen määrä vuonna 2016 oli 30, vuonna 2017 19 ja vuonna 2018 27.

Hautaan siunattujen määrä vaihteli aikavälillä 2012 – 2019 vuosien 2013 ja 2014 81:stä 58:aan vuonna 2016. Vuonna 2012 hautaan siunattiin 78 vainajaa, vuonna 2015 72 vainajaa ja vuonna 2017 63 vainajaa. Vuonna 2018 hautaan siunaamisia oli 70 ja vuonna 2019 75.

Rippikoululaisten määrä vaihteli aikavälillä 2002 – 2019 vuoden 2002 72:sta 29:ään vuosina 2017 ja 2018. Vuonna 2003 rippikoululaisia oli 60, vuonna 2004 63, vuonna 2005 71 ja 2006 61. Vuonna 2007 rippikoululaisten määrä oli 53, vuonna 2008 44, vuonna 2009 59 ja vuonna 2010 43. Vuonna 2011 rippikoululaisia oli 54, vuonna 2012 44, vuonna 2013

51, vuonna 2014 59 ja vuonna 2015 35. Vuonna 2016 rippikoululaisia oli 48 ja vuonna 2019 34. Melko suuret vuosittaiset vaihtelut rippikoululaisten määrässä selittyvät ikäluokkien koon vaihtelulla.

4. Seurakuntien kehitys yhteensä 2017 – 2023

Seuraavassa on tarkasteltu Outokummun ja Polvijärven seurakuntien kehitystä talouden, henkilöstön ja jäsenmäärän kehityksen osalta ikään kuin seurakunnat muodostaisivat yhden seurakunnan. Tarkastelu on suoritettu siten, että seurakuntien keskeiset tunnusluvut on laskettu yhteen. Koska talouden kehityksestä on laadittu erillinen yksityiskohtainen selvitys, tässä tyydytään vain pääpiirteiseen esitykseen.

4.1. Seurakuntien talouden kehitys yhteensä 2017 – 2023

Outokummun ja Polvijärven seurakuntien taloudellinen tilanne säilyi varsin staattisena koko tarkasteluajavälillä 2017 – 2020. Seurakuntien toimintatuotot kasvoivat tarkasteluajavälillä 241 954 eurosta 294 683 euroon. Toimintatuotot olivat vuonna 2020 52 729 euroa eli 21,8 % suuremmat kuin vuonna 2017.

Toimintakulujen määrä kasvoi tarkasteluajavälillä 1 742 932 eurosta 1 752 904 euroon eli 1,6 %. Toimintakatteen määrä pieneni tarkasteluajavälillä 1 482 978 eurosta 1 458 221 euroon Toimintakate pieneni 24 757 eurolla eli 1,7 %. Verotulojen määrä väheni tarkasteluajajaksolla 1 822 199 eurosta 1 712 069 euroon. Verotuloja kertyi vuonna 2020 110 130 euroa eli 6 % vähemmän kuin vuonna 2017. Vuosikate oli +-merkkinen koko tarkasteluajajakson. Vuosikate pieneni 198 421 eurosta 163 101 euroon. Vuosikatteen määrä oli vuonna 2020 35 320 euroa eli 17,8 % pienempi kuin vuonna 2017. Poistojen määrä pieneni vuosittain koko tarkasteluajajakson ajan. Poistojen määrä putosi 126 480 eurosta 113 491 euroon. Vuodet 2017, 2019 ja 2020 olivat ylijäämäisiä. Ylijäämää kertyi vuonna 2017 71 940 euroa, vuonna 2019 150 809 euroa ja vuonna 2020 49 610 euroa. Vuosi 2018 oli alijäämäinen. Alijäämää kertyi 10 325 euroa. Koko tarkasteluajajakso oli 262 035 euroa ylijäämäinen.

Seurakuntien taloudellisen tilanteen arvioidaan heikkenevän suunnittelukaudella 2021 – 2023. Toimintatuottojen on arvioitu vähenevän 18 065 eurolla 197 830 eurosta 179 765 euroon eli 9,1 %. Myös toimintakulujen on arvioitu hieman vähenevän. Toimintakulut näyttäisivät laskevan 1 738 339 eurosta 1 716 886 euroon Toimintakulut olisivat 21 443 euroa eli 1,2 % pienemmät vuonna 2023 kuin vuonna 2021. Toimintakatteen suuruuden arvioidaan pysyvän lähes ennallaan. Seurakuntien saamien verotulojen määrän on arvioitu laskevan suunnittelukaudella vain 0,7 %. Vuosikate on negatiivinen koko suunnitteluajavälillä eikä kata poistoja. Koko suunnittelukausi näyttää olevan alijäämäinen. Alijäämää on arvioitu kertyvän yhteensä 366 025 euroa.

Vaikka seurakuntien taloudellinen tilanne näyttää selkeästi heikkenevän suunnittelukaudella 2021 – 2023, on seurakuntien taloudellinen asema suunnittelukauden päättyessä kohtuullisen hyvä. Seurakuntien edellisten vuosien ylijäämä oli yhteensä 1 365 383 euroa. Rahoitusarvopapereita, rahaa ja pankkisaamisia seurakunnilla oli vuoden 2020 lopussa yhteensä 1 584 351 euroa. Nämä tarjoavat puskureita tulevien vuosien alijäämille. Haasteelliseksi talouden kehityksen tekee tiedossa oleva arviolta yli 1 500 000 euron suuruinen seurakuntien yhteinen peruskorjausvelka.

4.2. Seurakuntien henkilöstö yhteensä

Jos Outokummun ja Polvijärven seurakuntia tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena ikään kuin ne muodostaisivat yhden seurakunnan, yhteensä palveluksessa oli vuoden 2020 lopussa 22 työntekijää. Näistä seurakunnallisessa toiminnassa 4 pappia, 2 kanttoria 2

diakonian viranhaltijaa, 2 nuorisotyöntekijää, 1 kasvatus- ja lähetyssihteeri ja 2 lastenohjaajaa. Tukitoiminnoissa oli 2 taluspäällikköä, 1 toimistos sihteeri, 2 emäntä-siivoojaa ja 3 seurakuntamestaria sekä yksi kiinteistötyöntekijä.

Vuonna 2010 seurakuntien palveluksessa oli yhteensä 27 työntekijää. Seurakunnallisessa toiminnassa oli 5 pappia, 2 kanttoria, 3 diakonianviranhaltijaa, 2 nuorisotyöntekijää, 1 kasvatus- ja lähetyssihteeri, 2 lastenohjaajaa, 2 taluspäällikköä, 3 toimistovirkailijaa/kanslistia, 2 emäntä-siivoojaa, seurakuntapuutarhuri, 3 seurakuntamestaria ja 1 kiinteistötyöntekijä. Kymmenessä vuodessa työntekijämäärä on pudonnut 27:stä 22:een eli n. 18,5 %.

4.3. Seurakuntien jäsenmäärän kehitys yhteensä

Vuodesta 2010 vuoteen 2020 seurakuntien yhteinen jäsenmäärä on laskenut 9 588 :sta 7 711:een 1 877 jäsenellä eli n. 19,6 %. Vuodesta 2017 vuoteen 2020 jäsenmäärä on laskenut 8 415:stä 7 711:een 704 jäsenellä eli n. 8,3 %. Seurakuntien yhteisen jäsenmäärän on arvioitu laskevan suunnitteluajavälillä 2021 – 2023 7 517:stä 7 139:ään. Jäsenmäärän i on arvioitu vähenevän 378 jäsenellä eli n. 5 %. Jäsenmäärän on arvioitu laskevan vuodesta 2017 vuoteen 2023 8 415:sta 7 139:ään 1 276 jäsenellä eli n. 15,2 %.

Jäsenmäärän arvioidaan olevan vuonna 2030 6 079 ja vuonna 2040 4 872.

5. Seurakuntajaon muuttamisen vaihtoehdot

Outokummun ja Polvijärven seurakuntien välisen seurakuntajaon muuttaminen voi tapahtua seuraavilla tavoilla:

1. Seurakuntayhtymän perustaminen
2. Seurakuntien lakkauttaminen ja uuden seurakunnan perustaminen
3. Polvijärven seurakunnan liittäminen Outokummun seurakuntaan

5.1. Seurakuntayhtymän perustaminen

Outokummun ja Polvijärven seurakuntien on mahdollista perustaa seurakuntayhtymä. Tässä vaihtoehdossa molemmat seurakunnat säilyisivät toiminnallisesti itsenäisinä. Seurakunnallinen toiminta hoidettaisiin paikallisseurakunnissa ja seurakuntayhtymä hoitaisi hallinnolliset tehtävät, talouden, kiinteistötoimen ja hautaustoimen. Seurakuntayhtymämallissa pitäisi järjestää erikseen seurakuntayhtymän ja sen muodostamien paikallisseurakuntien hallinto. Molemmilla paikallisseurakunnilla olisi seurakuntaneuvosto ja lisäksi seurakuntayhtymässä olisi yhteinen kirkkovaikuttajain ja yhteinen kirkkoneuvosto.

5.2. Seurakuntien lakkauttaminen ja uuden seurakunnan perustaminen

Seurakuntajaon muuttaminen on mahdollista toteuttaa siten, että sekä Outokummun seurakunta että Polvijärven seurakunta lakkautetaan ja tilalle perustetaan uusi seurakunta. Tässä tapauksessa uudelle seurakunnalle pitää antaa nimi.

5.3. Polvijärven seurakunnan liittäminen Outokummun seurakuntaan

Seurakuntajaon muutos voidaan toteuttaa myös siten, että yhdistyvät seurakunnat liitetään yhteen. Tässä tapauksessa se tarkoittaisi käytännössä sitä, että jäsenmäärältään pienempi Polvijärven seurakunta liitetään suurempaan eli Outokummun seurakuntaan.

5.4. Vaihtoehtojen vertailua

Seurakuntajaon muuttaminen on mahdollista toteuttaa kaikilla kolmella vaihtoehdolla, Seurakuntayhtymä vaihtoehto ei ole kuitenkaan suositeltava eikä tarkoituksenmukainen, koska sekä Outokumpu että Polvijärvi ovat suhteellisen pieniä seurakuntia. Muutenkaan kahden seurakunnan seurakuntayhtymä ei tunnu kovin toimivalta ratkaisulta. Tämä vaihtoehto toisi tullessaan lisää hallintoa ja turhaa byrokratiaa eikä toisi mukanaan niitä etuja, jotka seurakuntayhtymästä olisi saatavissa, jos kysymyksessä olisi selkeästi suurempi kokonaisuus ja useampia seurakuntia.

Kaksi muuta vaihtoehtoa eli olemassa olevien seurakuntien lakkauttaminen ja kokonaan uuden seurakunnan perustaminen tai Polvijärven seurakunnan liittäminen Outokummun seurakuntaan eivät periaatteessa suuresti ero toisistaan. Käytännössä molempien olemassa olevien seurakuntien lakkauttaminen ja uuden seurakunnan perustaminen on työmäärältään selkeästi raskaampi kuin pienemmän seurakunnan liittäminen suurempaan. Uuden seurakunnan perustaminen edellyttää myös nimen antamista seurakunnalle. Seurakunnan nimen muuttaminen edellyttää lausunnon pyytämistä kielilautakunnalta. Tässä vaihtoehdossa tuomiokapituli nimeää kirkkojärjestyksen 13 luvun 7 §:n mukaan järjestelytoimikunnan valmistelemaan uuden seurakunnan perustamista. Tuomiokapituli myös määrää järjestelytoimikunnan jäsenten lukumäärän. Ehdotukset järjestelytoimikunnan jäsenistä tekevät niiden seurakuntien kirkkoneuvostot, joista uusi seurakunta on muodostettu. Kirkkojärjestyksen 13 luvun 7 §:n mukaan järjestelytoimikunnasta on soveltuvin kohdin voimassa, mitä kirkkoneuvostosta tai seurakuntaneuvostosta on säädetty. Kirkkojärjestyksen 13 luvun 8 §:n mukaan järjestelytoimikunnan tulee siihen saakka, kun seurakunnalla on kirkkoneuvosto tai seurakuntaneuvosto, edustaa seurakuntaa ja huolehtia hallinnon järjestämisestä uudessa seurakunnassa. Järjestelytoimikunnan tehtävänä on:

- valita kirkon vaalijärjestyksen 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettu vaalilautakunta ja sen puheenjohtaja huolehtimaan seurakuntavaalien valmistelemisesta ja toimittamisesta sekä päättää äänestyspaikoista,
- valmistella kirkkovaltuuston ensimmäisessä kokouksessa esille tulevat asiat,
- hoitaa muut valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät,
- tehdä sopimukset viranhaltijoiden siirroista ja työntekijöiden sijoittamisesta sekä
- päättää seurakunnan tuloveroprosentista ja muista seurakunnan toiminnasta aiheutuvista välittömistä ja kiireellisistä toimenpiteistä.

Näiden tehtävien lisäksi järjestelytoimikunnan tulee päättää mm. nimenkirjoitusoikeuden antamisesta, taloussäännön ja muiden ohje- ja johtosääntöjen hyväksymisestä, tehtäväkuvausten, tehtävien vaatuvuusryhmien ja palkkausperusteiden hyväksymisestä, sopimusten tekemisestä, palkkojen tarkistamisesta ja maksujen ja taksojen vahvistamisesta.

Yksinkertaisin, selkein ja työmäärältään vähäisin vaihtoehto on pienemmän seurakunnan yhdistäminen suurempaan eli Polvijärven seurakunnan liittäminen Outokummun seurakuntaan. Tämä lienee myös yleisin vaihtoehto kahden seurakunnan liittyessä yhteen. Tässä vaihtoehdossa laajenevan seurakunnan nimeksi tulisi lähtökohtaisesti Outokummun

seurakunta. Kirkkojärjestyksen 13 luvun 11 §:n mukaan seurakunnan nimestä päätetään seurakuntajakoa muutettaessa. Tämä tarkoittaa sitä, että myös tässä vaihtoehdossa seurakunnan nimi voidaan muuttaa. Tällöin seurakunnan nimessä voidaan haluttaessa säilyttää myös Polvijärven nimi. Muutetusta seurakunnan nimestä on pyydettävä kielilautakunnan lausunto.

Tämä vaihtoehto mahdollistaa myös sen, että haluttaessa Polvijärvestä on mahdollista muodostaa Kirkkojärjestyksen 12 luvun mukainen Outokummun seurakunnan kappeli. Tämä takaisi Polvijärven nimen säilymisen. Kirkkojärjestyksen 12 luvun 1 §:n mukaan kappeliseurakunnan perustamisesta, lakkauttamisesta ja ohjesäännöstä päättää kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto. Päätös on alistettava tuomiokapitulin vahvistettavaksi.

Jos katsotaan, että seurakuntayhtymä vaihtoehto ei ole realistinen, tulisi ratkaisu tehdä joko olemassa olevien seurakuntien lakkauttamisella ja uuden seurakunnan perustamisella tai liittämällä Polvijärven seurakunta Outokummun seurakuntaan.

5.2. Seurakuntajaon muuttamisen vaikutukset

Seurakuntajaon muuttamisella on luonnollisesti monenlaisia vaikutuksia sen kohteena oleviin seurakuntiin. Seurakuntajaon muuttamisella on vaikutuksia mm. henkilöstöön omaisuuteen ja luottamushenkilövalintoihin

5.2.1. Vaikutukset henkilöstöön

Kirkkolain 13 luvun 2 §:n mukaan, jos seurakunta liitetään toiseen tai lakkautetaan tai jos seurakunnassa oleva virka tulee tarpeettomaksi sen alueen supistumisen vuoksi, sen päätoimiset viranhaltijat siirretään, jollei 3 §:stä muuta johdu, heille soveltuviin laajentuvan tai uuden seurakunnan tai asianomaisen seurakuntayhtymän virkoihin.

Siirretyllä viranhaltijalla on oikeus saada virkasuhteeseensa kuuluvat edut sellaisina, etteivät ne ole epäedullisemmat kuin hänelle aikaisemmin kuuluneet vastaavat edut.

Pysyväisluonteisessa päätoimisessa työsopimussuhteessa olevaan työntekijään sovelletaan vastaavasti, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty

Kirkkolain 13 luvun 3 §:n mukaan toiseen seurakuntaan liitettävän seurakunnan kirkkoherranvirka lakkaa seurakuntajaon muuttamisen tullessa voimaan. Viranhaltija siirretään laajenevan seurakunnan kirkkoherran virkaan tai, jollei virka ole avoin, 3 momentin mukaiseen kappalaisen virkaan.

Milloin kahdesta tai useammasta seurakunnasta muodostetaan yhdistämällä uusi seurakunta, jakopäätöksessä on määrättävä, mikä tai mitkä kirkkoherran virat lakkaavat.

Kirkkoherra, jonka virka seurakuntajaon muuttamisen johdosta lakkaa, siirretään kappalaisen virkaan laajentuvassa tai muodostettavassa seurakunnassa taikka muussa seurakunnassa, jota seurakuntajaon muuttaminen koskee. Siirretyn viranhaltijan palkkaukseen sovelletaan, mitä 2 §:n 2 momentissa säädetään.

Outokummun ja Polvijärven seurakuntien seurakuntajaon muutoksella ei ole vaikutusta kirkkoherran virkaan, koska seurakunnilla on jo yhteinen kirkkoherra.

Kirkkolaki ja -järjestys turvaavat vakinaisen henkilöstön aseman seurakuntajaon muutoksessa. Tämä turva koskee kuitenkin vain itse yhdistymishetkeä ei pidempää ajanjaksoa.

5.2.2. Vaikutukset omaisuuteen

Kirkkolain 13 luvun 4 §:n mukaan jos seurakunta kokonaisuudessaan yhdistetään toiseen seurakuntaan tai perustettavaan uuteen seurakuntaan, seurakunnan omaisuus siirtyy tälle seurakunnalle.

Seurakuntajaon muutoksen seurauksena liittyvän seurakunnan omaisuus siirtyy sille seurakunnalle, johon yhdistyvä seurakunta liittyy tai perustettavalle uudelle seurakunnalle. Samalla siirtyvät myös yhdistyvän seurakunnan velat ja vastuut.

Poikkeuksen muodostaa yhdistyvän seurakunnan lahjalla tai testamentilla saama omaisuus. Kirkkojärjestyksen 13 luvun 6§:n mukaan jos seurakunta on saanut lahjana tai testamentilla omaisuutta määrättyyn tarkoitukseen käytettäväksi, seurakuntajaon muutoksen johdosta tapahtuvasta omaisuuden jaosta päätettäessä on annettava määräykset, joilla omaisuuden käyttö tuohon tarkoitukseen turvataan.

5.2.3 Vaikutukset seurakuntavaaleihin

Kirkkolain 23 luvun 10 §:n mukaan kun kesken vaalikauden tapahtuu seurakuntajaotuksen muutos, seurakunta liittyy seurakuntayhtymään tai eroaa siitä taikka seurakuntayhtymä puretaan, kirkkovaltuusto, yhteinen kirkkovaltuusto ja seurakuntaneuvosto muodostetaan edellisen vaalin tuloksen perusteella.

Ylimääräiset vaalit toimitetaan, jos 1 momentissa tarkoitettu menettely ei ole mahdollinen tai jokin seurakunta vaatii vaaleja. Muutoksen ollessa vähäinen tai jäljellä olevan toimikauden lyhyt kirkkohallitus voi määrätä, että ylimääräisiä vaaleja ei toimiteta tai että seurakuntayhtymässä yhteisenä kirkkovaltuustona toimii jakamattoman seurakunnan kirkkovaltuusto tai entinen yhteinen kirkkovaltuusto.

Nämä säännökset eivät kuitenkaan koske Outokummun ja Polvijärven seurakuntien seurakuntajaotuksen muutosta. Tavoitteena on, että kirkkohallitus hyväksyisi seurakuntajaon muutoksen sellaisella aikataululla, että uuden seurakunnan järjestelytoimikunta tai laajenevan seurakunnan kirkkovaltuusto voisi valita vaalitoimikunnan normaalissa järjestyksessä toukokuussa 2022 ja uuden tai laajenevan seurakunnan kirkkovaltuusto valittaisiin seurakuntavaaleissa marraskuussa 2022. Uusi tai laajeneva seurakunta aloittaisi 1.1.2023

6. Selvitysmiehen esitys seurakuntajaon muuttamiseksi

Outokummun ja Polvijärven seurakuntien kirkkoneuvostojen valitsemana selvitysmiehenä olen selvittänyt Outokummun ja Polvijärven seurakuntien seurakuntajaon muutosta. Selvityksen perusteella totean, että Siun seurakuntayhtymähankkeen kariuduttua syntyi ajatus Outokummun ja Polvijärven seurakuntien keskinäisen yhteistyön kehittämisestä. Outokummun seurakunnan kirkkovaltuuston teki 29.1.2019 päätöksen selvittää mahdollisuus yhteisiin virkoihin ja erityisesti yhteiseen kirkkoherran virkaan Polvijärven seurakunnan kanssa. Piispa Jari Jolkkonen antoi Outokummun piispantarkastuksessa 5. – 7.4.2019 seurakunnalle kehittämistehtävän jatkaa kaavailtua hanketta yhteisen kirkkoherran viran perustamiseksi Polvijärven seurakunnan kanssa.

Kuopion hiippakunnan tuomiokapituli perusti Outokummun ja Polvijärven seurakuntien esityksestä Outokummun ja Polvijärven seurakuntien yhteisen kirkkoherran viran 1.6.2020 lukien. Samalla tuomiokapituli lakkautti Outokummun ja Polvijärven seurakuntien kirkkoherran virat 31.5.2020 lukien. . Outokummun ja Polvijärven seurakuntien kirkkovaltuustot päättivät yhteisessä kokouksessaan 9.6.2020 valita yksimielisesti

yhteiseen kirkkoherran virkaan Satu Ruhasen ja pyytää tuomiokapituliilta hänelle virkamääräyksen.

Selvityksen perusteella totean, että sekä Outokummun että Polvijärven seurakunnan taloudellinen tilanne on vuoden 2020 lopussa kohtuullisen hyvä. Kummallakaan seurakunnalla ei ole velkaa ja molempien seurakuntien taseet ovat kohtuullisen vahvoja. Toisaalta molemmilla seurakunnilla on tiedossa seurakuntien taloudelliseen kantokykyyn nähden mittavia kiinteistöjen peruskorjauksia. Lisäksi seurakuntien jäsenmäärä on kaiken aikaa pienenemässä. Suunnittelukauden 2021 – 2023 aikana molempien seurakuntien taloudellinen tilanne on heikkenevässä ja kääntymässä alijäämäiseksi.

Vaikka seurakuntien taloudellinen tilanne näyttää selkeästi heikkenevän suunnittelukaudella 2021 – 2023, on seurakuntien taloudellinen asema suunnittelukauden päättyessä kohtuullisen hyvä. Seurakuntien edellisten vuosien ylijäämä oli yhteensä 1 365 383 euroa. Rahoitusarvopapereita, rahaa ja pankkisaamisia seurakunnilla oli vuoden 2020 lopussa yhteensä 1 584 351 euroa. Nämä tarjoavat puskureita tulevien vuosien alijäämille. Haasteelliseksi talouden kehityksen tekee tiedossa arviolta yli 1 500 000 euron suuruinen seurakuntien yhteinen peruskorjausvelka.

Seurakuntarakenteen muutosvaihtoehtoista seurakuntayhtymän perustaminen kahden seurakunnan yhdistyessä ei ole tarkoituksenmukainen eikä toimiva vaihtoehto. Se lisäisi vain hallintoa ja turhaa byrokratiaa. Outokummun ja Polvijärven seurakunnat on mahdollista lakkauttaa ja perustaa kokonaan uusi seurakunta. Tällöin jouduttaisiin uudelle seurakunnalle antamaan nimi. Tämä vaihtoehto ei ole poissuljettu mutta sitä ei voi suositella sen edellyttämän poikkeuksellisen suuren työmäärän tähden. Kaikkein selkein ja yksinkertaisin vaihtoehto on liittää Polvijärven seurakunta osaksi Outokummun seurakuntaa. Myös tässä vaihtoehdossa on mahdollista muuttaa haluttaessa seurakunnan nimi. Polvijärven osalta olisi mahdollista harkita kappeliseurakunnan tai jonkin muun alueellisen ratkaisun tekemistä Polvijärven nimen säilyttämiseksi.

Seurakuntien yhdistymistä valmistelemaan on perusteltua nimetä selvitystyöryhmä, johon molemmat seurakunnat nimeävät yhtä monta jäsentä. Edellä esitetyn perusteella totean, että Polvijärven seurakunnan liittäminen Outokummun seurakuntaan on hallinnollisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaista.

Sekä Outokummun että Polvijärven seurakunnat ovat tällä hetkellä ns. yksisarjaisia seurakuntia ja siten monin tavoin haavoittuvia. Mm. sijaisuuksien hoitaminen yksisarjaisessa seurakunnassa on haasteellista. Seurakuntien yhdistäminen helpottaisi monella tavalla niin seurakunnallisen toiminnan kuin tukitehtävien hoitamista. Yhdistyminen takaisi myös suuremman talousyksikön mukanaan tuoman suuremman taloudellisen liikkumavaran.

Kirkkolain 13 luvun 1 §:n mukaan aloitteen seurakuntajaon muuttamiseksi voi tehdä seurakunnan kirkkovaltuusto tai kunkin seurakunnan seurakuntaneuvosto sekä tuomiokapituli tai piispa. Kirkkolain 3 luvun 3 §:n mukaan seurakunnan alueen muuttamisesta, seurakunnan jakautumisesta alueellisesti tai kielellisellä perusteella, seurakunnan lakkauttamisesta tai uuden seurakunnan perustamisesta päättää kirkkohallitus. Kirkkojärjestyksen 13 luvun 1 §:n mukaan seurakuntajaon muuttamista koskeva aloite on lähetettävä tuomiokapitulille.

Suorittamani selvitystyön perusteella esitän, että Outokummun ja Polvijärven seurakuntien kirkkovaltuustot tekevät kirkkohallitukselle samansisältöisen aloitteen Outokummun seurakunnan ja Polvijärven seurakunnan seurakuntajaon muuttamiseksi.

Aloitteenaan Outokummun ja Polvijärven seurakuntien kirkkovaltuustot esittävät kirkkohallitukselle, että

- Polvijärven seurakunta lakkautetaan 31.12.2022 ja se liitetään Outokummun seurakuntaan 1.1.2023 lukien siten, että seurakunnan alueena on nykyisten Outokummun kaupungin ja Polvijärven kunnan alueet. Laajenevan seurakunnan nimenä on Outokumpu -Polvijärven seurakunta.
- Lakkautettavan Polvijärven seurakunnan päätoimiset viranhaltijat ja työntekijät siirretään Outokumpu - Polvijärven seurakuntaan kirkkolain 13 luvun 2 §:n perusteella.
Siirretyllä viranhaltijalla ja pysyväisluonteisessa, päätoimisessa työsopimussuhteessa olevalla työntekijällä on oikeus saada virka- ja työsuhteeseensa kuuluvat edut sellaisina, etteivät ne ole epäedullisemmat kuin hänelle aikaisemmin kuuluneet vastaavat edut.
- Outokummun seurakunnan ja Polvijärven seurakunnan yhteinen kirkkoherran virka lakkaa 31.12.2022. Outokumpu-Polvijärven-seurakunnan kirkkoherran virkaan nimitetään Outokummun seurakunnan ja Polvijärven seurakunnan yhteisen kirkkoherran viran vakinainen viranhaltija kirkkoherra Satu Ruhanen.
- Polvijärven seurakunnan omaisuus siirtyy 1.1.2023 lukien Outokumpu-Polvijärven seurakunnalle, joka kyseisestä ajankohdasta lukien vastaa siirrettyyn omaisuuteen kohdistuvista veloista ja velvoitteista.
- Kirkkohallitus määrää niitä seurakuntien vapaaehtoisia rahastoja, jotka on perustettu määrättyjä tarkoituksia varten tai lahja- ja testamenttivaroin, käytettäväksi edelleen niiden tarkoitusten ja ehtojen mukaisesti.
- Outokummun seurakunnan kirkkovaltuusto valitsee kirkon vaalijärjestyksen 2 luvun 56 §:n mukaisesti vaalilautakunnan valmistelevaan syksyn 2022 seurakuntavaalia.
- Outokumpu-Polvijärven seurakunnan kirkkovaltuusto valitaan syksyllä 2022 pidettävän seurakuntavaalin tulosten perusteella.
- Kirkkohallitus määrää, että ennen päätöksen voimaantuloa tulee ryhtyä sen edellyttämiin täytäntöönpanotoimenpiteisiin mahdollisista valituksista huolimatta.

Kuopiossa 10.6 .2021

 Timo Korhonen
 Selvitysmies